

Μικρὸ Ὀδοιπορικὸ Στὰ Γεγονότα Τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας: Σχόλια στὸ Σάββατο τοῦ Ἁγίου καὶ Δικαίου Λαζάρου...

Τοῦ Ἀρχιμ. Βαρλαάμ Μετεωρίτου

Ἐγὼ εἰμὶ ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή»[1]

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Σαββάτῳ πρὸ τῶν Βαβλωνίων, ἐορτάζομεν τὴν Ἑγερσιν τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου, φίλου τοῦ Χριστοῦ, Λαζάρου τοῦ τετραήμερου.

Στίχοι

Θρηνεῖς Ἰησοῦ, τοῦτο θνητῆς οὐσίας.

Ζωῖς φίλον σου, τοῦτο θείας ἰσχύος[2].

Τὸ Σάββατο τῆς ΣΤ' Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν, ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία, ὅρισε νὰ ἐορτάζουμε τὴ θαυμαστὴ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. Αὐτὸ δὲν εἶναι τυχαῖο. Διότι, πρῶτον τὸ μεγάλο καὶ θαυμαστὸ αὐτὸ γεγονός συμπίπτει χρονικὰ μὲ τὴν εἴσοδο τοῦ Κυρίου μας στὴν ἁγία πόλη τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ δεύτερον, ὅτι τὸ γεγονός τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ φίλου τοῦ Κυρίου εἶναι μιὰ τρανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Χριστὸς μας εἶναι ὁ κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ὅτι αὐτὸς ποὺ ἀνάστησε, ἀπὸ τοὺς νεκροὺς τὸ Λάζαρο, θὰ ἀναστήσει καὶ τὸν ἑαυτὸ Του, ἀφοῦ θὰ σκυλέψει τὸν Ἄδη καὶ θὰ νικήσει τὸν θάνατο!

Σύμφωνα μὲ τὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ, ὁ Λάζαρος μὲ τὶς ἀδελφές του Μάρθα καὶ Μαρία, κατοικοῦσαν στὸ χωριὸ Βηθανία. Οἱ σχέσεις μὲ τὸν Κύριο ἦταν ἐγκάρδιες καὶ φιλικές. Μέσα ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια, φαίνεται ὅτι εἶχαν, πολλὰ φορὲς, τὴν ὑψιστὴ

τιμὴ καὶ χαρὰ νὰ δεχτοῦν καὶ νὰ φιλοξενήσουν τὸ Χριστὸ στὸ σπίτι τους[3]. Σύμφωνα μὲ τὸν Εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη[4] ὁ Λάζαρος ἀρρώ στησε βαριὰ καὶ πέθανε. Οἱ ἀδελφές του ἔστειλαν μῆνυμα στὸν Ἰησοῦ, ποὺ βρισκόταν στὴ Γαλιλαία, ὅτι ὁ ἀγαπημένος Του φίλος ἀρρώ στησε, ἀλλὰ ὁ Ἰησοῦς καθυστέρησε νὰ πάει. Μάλιστα ἀναφέρεται ὅτι, καθυστέρησε ἐσκεμμένα νὰ φτάσει, καὶ παρὰ τὸ δυσάρεστο νέο, περίμενε δύο ἡμέρες καὶ μετὰ ἀνεχώρησε.

Ὅταν ὁ Χριστὸς ἄκουσε τὸ συμβάν, διαβεβαίωσε τοὺς ἀπεσταλμένους πὼς «αὐτὴ ἡ ἀσθένεια δὲν εἶναι γιὰ θάνατο, ἀλλὰ γιὰ νὰ φανῆ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξασθῆ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ἀσθένειαν αὐτὴν, διότι θὰ δοθῆ εὐκαιρία ἄλλο μεγάλο θαῦμα νὰ πραγματοποιηθῆ»[5].

Ὅμως, ὁ Λάζαρος πέθανε καὶ ἐτάφη σὲ σπηλαιῶδες μνημεῖο, σύμφωνα μὲ τὶς ἰουδαϊκὲς συνήθειες. Ὁ Χριστὸς, ἀφοῦ ἔμεινε δύο ἡμέρες στὸν τόπο ποὺ βρισκόταν, πῆρε τοὺς μαθητὲς Του καὶ γύρισε στὴν Ἰουδαία, κατευθύνθηκε στὴ Βηθανία, παρ' ὅλο ὅτι οἱ μαθητὲς Του τὸν προειδοποιοῦσαν γιὰ τὸν κίνδυνο νὰ τὸν λιθοβολήσουν οἱ Ἰουδαῖοι. Καθ' ὁδὸν τοὺς διαβεβαίωσε πὼς «11 Ὁ Λάζαρος, ὁ φίλος μας, ἔχει κοιμηθῆ· ἀλλὰ ἐγὼ πηγαίνω νὰ τὸν ἐξυπνήσω. 12 Οἱ μαθητὲς, ἐπειδὴ νόμισαν ὅτι πρόκειται περὶ φυσικοῦ ὕπνου, τοῦ εἶπαν· Κύριε, ἐὰν ἔχη κοιμηθῆ, αὐτὸ εἶναι δεῖγμα ὅτι πηγαίνει καλύτερα καὶ θὰ σωθῆ ἀπὸ τὴν ἀσθένειάν του. 13 Ὁ Ἰησοῦς, ὅμως, ὠμιλοῦσε γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Λαζάρου. Ἄλλ' ἐκεῖνοι νόμισαν ὅτι ὀμιλεῖ περὶ τοῦ φυσικοῦ ὕπνου. 14 Τότε, λοιπόν, τοὺς εἶπε ὁ Ἰησοῦς καθαρά· "ὁ Λάζαρος πέθανε". 15 Καὶ χαίρω γιὰ σᾶς, διότι αὐτὸ τὸ γεγονός θὰ σᾶς κάμῃ νὰ πιστεύσετε περισσότερο. Χαίρω, διότι δὲν ἤμουν ἐκεῖ, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀσθενείας του, γιὰ νὰ τοῦ δώσω τὴν υἰεῖα, ἀλλὰ πηγαίνω τὴν ὥρην ποὺ εἶναι νεκρὸς, γιὰ νὰ τὸν ἀναστήσω καὶ νὰ ἴδετε ἔτσι καὶ σεις ἓνα ἄλλο μεγάλο θαῦμα»[6].

Ἡ Μάρθα, μόλις ἄκουσε, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, ἔτρεξε ἀμέσως νὰ τὸν συναντήσῃ, ἡ δὲ Μαρία ἔμεινε στὸ σπίτι[7]. Καὶ μὲ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη σὲ Αὐτὸν τοῦ εἶπε: «21 Κύριε, ἐὰν ἦσουν αἱ ἐδώ, δὲ θὰ πέθαινε ὁ ἀδελφός μου. 22 Ἀλλὰ καὶ τὴν ὥρην, ξέρω ὅτι ὅσα καὶ ἂν ζητήσῃς ἀπὸ τὸ Θεό, θὰ σοῦ τὰ δώσῃ»[8]. Τότε ὁ Ἰησοῦς τῆς λέει ξεκάθαρα: «θὰ ἀναστηθῆ ὁ ἀδελφός σου»[9]. Καὶ μὲ τρόπο πανηγυρικὸ τῆς διαβεβαίωσε ὅτι: «25 Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. 26 Ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει σὲ μένα, καὶ ἂν πεθάνῃ σωματικῶς, θὰ ζῆσῃ πνευματικῶς στὴ μακαρία ζωὴ, θὰ λάβῃ δὲ ἀναστημένο, ἀφθαρτὸ καὶ αἰῶνιο τὸ σῶμα του. Καὶ καθ' ἓνας ποὺ ζῆ στὴν παρούσα ζωὴ καὶ πιστεύει σὲ μένα, δὲ θὰ πεθάνῃ ποτέ, ἀλλὰ θὰ ζῆ πνευματικῶς στὸν αἰῶνα, ὁ δὲ σωματικὸς του θάνατος θὰ εἶναι ἡ γέφυρα, ποὺ θὰ τὸν μεταφέρῃ στὴν αἰωνιότητα»[10].

Μετὰ ζήτησε νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὸ μνημεῖο καὶ νὰ ἄρουν τὸν λίθο ἀπὸ τὴ θύρα τοῦ σπηλαιῶ[11]. Τότε ἡ Μαρία τὸν προειδοποίησε: «Κύριε, μυρίζεαι πλέον, διότι εἶναι τέσσαρες ἡμέρες πεθαμένος»[12]. Τῆς λέγει ὁ Ἰησοῦς: «δὲν σοῦ εἶπα ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, θὰ δῆς τὴ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ, ὅπως αὐτὰ φαίνονται στὰ μεγάλα θαῦματα ποὺ κάνω;»[13]. Ἀφοῦ κύλησαν τὸν λίθο, ὁ Ἰησοῦς στάθηκε μπροστὰ στὸ μνημεῖο, σήκωσε τὰ μάτια στὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε: «41 Πάτερ μου, σ' εὐχαριστῶ, διότι με ἄκουσες καὶ θὰ γίνῃ καὶ τοῦτο τὸ θαῦμα. 42 Ἐγὼ γινώριζα πολὺ καλὰ ὅτι, πάντοτε με ἀκούεις, ἀλλὰ εἶπα αὐτὸ, γιὰ νὰ ἀκούσῃ ὁ λαὸς ποὺ στέκεται ἐδώ γύρω καὶ νὰ πιστέψουν ὅτι Ἐσὺ με ἔχεις στείλει»[14]. Καὶ ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ φωνῆσε μὲ δυνατὴ φωνή: «Λάζαρε ἔβγα ἔξω»[15].

Τὸ θαῦμα ἐγένετο, ὁ Λάζαρος ἔζησε καὶ ἀμέσως βγήκε ὁ πεθαμένος. Εἶχε δὲ τὰ πόδια

καὶ τὰ χέρια τυλιγμένα μὲ λωρίδες ἀπὸ σεντόνι καὶ τὸ πρόσωπο τυλιγμένο μὲ ἓνα εἶδος πετσέτας, ὅπως συνήθιζαν νὰ σαβανῶ νουν τότε οἱ Ἑβραῖοι τοὺς νεκροὺς των. Λέγει σὲ αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς: «λύστε τον καὶ ἀφήστε τον μόνο, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν βοηθήση, γιὰ νὰ ὑπάγη στὸ σπίτι του»[16].

Πολλοὶ τότε ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ εἶχαν ἔλθει νὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ νὰ παρηγορήσουν τὴ Μαρία, ὅταν εἶδαν τὰ μεγάλα ἐκεῖνα θαύματα, ποὺ ἔκανε ὁ Ἰησοῦς, πίστευσαν σὲ αὐτόν. Κάποιοι ἄλλοι ἀπὸ αὐτοὺς, μοχθηροὶ καὶ ἄπιστοι, ἔτρεξαν στοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς γνωστοποίησαν ὅλα ὅσα ἔκανε ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς[17].

Οἱ σκληρόκαρδοι καὶ ὑποκριτὲς ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, μαζὶ μὲ τὸ ἰουδαϊκὸ ἱερατεῖο, ὄχι μόνο δὲν συγκινήθηκαν καὶ δὲν πίστεψαν στὸ θαῦμα καὶ τὴ δύναμη τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ ἔγιναν πιὸ σκληρὲς οἱ καρδιές τους.

Ὁ δὲ ἀρχιερέας Καϊάφας εἶπε τὸ ἐξῆς καταπληκτικὸ: «49 Ἔσεῖς δὲν ξέρετε τίποτε, 50 οὔτε καὶ συλλογίζεσθε ὅτι μᾶς συμφέρει νὰ θανατωθῇ ἓνας ἄνθρωπος γιὰ τὸ λαὸ καὶ νὰ μὴ χαθῇ ὁλόκληρο τὸ ἔθνος»[18].

Αὐτό, σχολιάζει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς: «51 εἶπε τοῦτο, αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, ὄχι ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦταν ἀρχιερέας κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Προφήτευσε, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, ὅτι ἔμελλε πράγματι ὁ Ἰησοῦς, σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, νὰ πεθάνῃ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἔθνους. 52 Καὶ ὄχι μόνο γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ συναθροίσῃ σὲ μία ποίμνη ὅλους τους διασκορπισμένους στὴν οἰκουμένη καλοπροαιρέτους ἐθνικούς, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν πίστη σὲ αὐτόν θὰ γίνονταν τέκνα τοῦ Θεοῦ»[19].

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου εἶναι τὸ μεγαλύτερο θαῦμα τοῦ Κυρίου. Αὐτὸ φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἔσπευσε ἀμέσως μὲ τὴν εἶδηση τοῦ θανάτου τοῦ φίλου Του, ἀλλὰ πῆγε στὴ Βηθανία ὕστερα ἀπὸ τέσσερις ἡμέρες γιὰ νὰ φανεῖ τὸ μέγεθος τοῦ μεγάλου θαύματος καὶ τῆς ὑπέρτατης δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος τονίζει πὼς «Ἐμεινεν, ἵνα ἀποπνεύσῃ (ὁ Λάζαρος) καὶ ταφῇ, ἵνα μηδεὶς ἔχη λέγειν οὔπω τελευτήσαντα αὐτόν ἀνέστησεν· ὅτι καιρὸς ἦν, ὅτι ἔκλυσις ἦν, ὅτι καταγωγή ἦν καὶ οὐ θάνατος»[20]. Ἄν καὶ ὁ νεκρὸς εἶχε ἀρχίσει νὰ ἀποσυντίθενται καὶ νὰ μυρίζεται, ὁ Χριστὸς τὸν ἀνάστησε, φανερώ νοντας μὲ αὐτόν τὸν τρόπο τὸ μεγαλεῖο τῆς θείας δυνάμεως ς Του. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ κύριος τῆς ζωῆς, διότι ὁ ἴδιος εἶναι ἡ ζωὴ, καὶ κανεὶς δὲν τόλμησε νὰ ἰσχυριστεῖ αὐτὸ ποὺ φανέρωσε στὴ Μάρθα «ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. Ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει σὲ μένα, καὶ ἂν πεθάνῃ σωματικῶς, θὰ ζῆσιν πνευματικῶς στὴ μακαρία ζωὴ, θὰ λάβῃ δὲ ἀναστημένο, ἄφθαρτο καὶ αἰὼνιο τὸ σῶμα του»[21].

Αὐτὴ ἡ διαβεβαίωση ὅτι δηλαδὴ, ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς, εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ ἡ μακάριος ἀνάστασή μας, εἶναι ἡ μεγάλη μας παρηγοριά, ἡ ἄρρητη δύναμη ἡ ὁποία μᾶς κάνει νὰ ὑπερνικᾶμε ὅλες τὶς δυσκολίες τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας. Χάρη σ' Αὐτόν δὲν θὰ πεθάνουμε ποτέ, ἔστω καὶ ἂν τὸ φθαρτὸ σῶμά μας ἀποτεθεῖ στὴ γῆ καὶ ἀποσυντεθεῖ. Αὐτό, εἶναι ἓνα ἀπλὸ βιολογικὸ γεγονός, τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει οὐδεμίαν ὄντολογικὴ ἐπίπτωση γιὰ μᾶς τοὺς πιστοὺς τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ψυχὴ μας θὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ζεῖ καὶ χωρὶς τὸ σῶμα μας, μιὰ ζωὴ ἀσύγκριτα ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ἐπίγεια. Ἀλλὰ ὄχι γιὰ πάντα μόνη τῆς, διότι «Ἀληθῶς σᾶς λέγω, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ ἡ ὥρα αὐτὴ εἶναι τῶ ρα, ποὺ οἱ νεκροί, πνευματικῶς, ἄνθρωποι θὰ ἀκούσουν τὴ διδασκαλία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅσοι θὰ τὴν ἀκούσουν καὶ θὰ τὴ δεχθοῦν, θὰ ζήσουν εἰς αἰῶνα αἰῶνων πλησίον τοῦ Θεοῦ»[22]. Τὰ σῶματά μας θὰ

ζήσουν καὶ θὰ ἐνωθοῦν καὶ πάλι μὲ τὰ πνεύματά μας γιὰ νὰ μὴν ξαναχωρίσουν ποτέ πιά, ἀλλὰ νὰ ζοῦν αἰῶνιὰ τὴν ὄντως ζωὴ καὶ νὰ συνοδεύονται μὲ τὸ Χριστό. Τὸ μέγα θαῦμα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου δείχνει ξεκάθαρα ὅτι, ὅπως ὁ Χριστὸς ἀνάστησε, μὲ γοερὴ τὴ φωνὴ Του ἐκείνον, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο θὰ ἀναστήσει καὶ μᾶς. Μὲ τὴ δική Του ἀνάσταση νίκησε κατὰ κράτος τὸ θάνατο. Διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ «Τελευταῖος δὲ ἐχθρὸς καταργεῖται καὶ ἐξαφανίζεται ὁ θάνατος»[23], ὅπως πανηγυρικὰ διακηρύττει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ἡ μεγάλη αὐτὴ ἐορτὴ λειτουργεῖ στὶς ψυχὰς ἡμῶν τῶν πιστῶν, ὡς πνευματικὴ ἀνάταση, οἱ ὁποῖοι συνοδοιποροῦμε μὲ τὸν Κύριο, πρὸς τὸ ἐκούσιο πάθος καὶ τὸ σταυρικὸ Του θάνατο. Αὐτὸ ἀποδίδεται θαυμάσια ἀπὸ τὸ τροπάριο τῆς ἐορτῆς: «Τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πρὸ τοῦ σοῦ πάθους πιστούμενος, ἐκ νεκρῶν ἤγειρας τὸν Λάζαρον Χριστέ ὁ Θεός· ὅθεν καὶ ἡμεῖς ὡς οἱ παῖδες, τὰ νίκης σύμβολα φέροντες σοὶ τὸ νικητὴ τοῦ θανάτου βοῶμεν· Ἰωαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος, ἐν ὀνόματι Κυρίου»[24].

[1] Ιω. 11,25

[2] Συναξάριον. Σάββατο τοῦ Λαζάρου

[3] Λκ.10,38-42. Πρβλ. Ιω. 12,1-3

[4] Ιω. 11,1-44

[5] Ιω. 11,4

[6] Ιω. 11,11-15

[7] Ιω. 11,20

[8] Ιω. 11,21-22

[9] Ιω. 11,23

[10] Ιω. 11,25-26

[11] Ιω. 11,39

[12] Αυτόθι

[13] Ιω. 11,40

[14] Ιω. 11,41-42

[15] Ιω. 11,43

[16] Ιω. 11,44

[17] Ιω. 11,45-46

[18] Ιω. 11,49-50

[19] Ιω. 11,51-52

[20] Π. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Ευαγγέλιον, Ἀθήναι 1969, σελ. 401

[21] Ιω. 11,25-26

[22] Ιω. 5,25

[23] [23] Α' Κο. 15,26

[24] Ἀπολυτικίον τοῦ Λαζάρου, ἤχος α'